

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XVI. évfolyam

2015.
április

A Magyar Haltermelők és Halászsati Vízterület-hasznosítók
Szövetségének Lapja

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György
E LAPSZÁMUNK A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT

Szakmai együttműködésre van szükség

Dr. Németh István, a MAHAL elnöke, a Tógazda Zrt. elnök-vezérigazgatója a közelmúltban két kitüntetésben részesült. A Gödöllői Halászsati Oktatásért-Kutatásért kitüntetés mellett a Miniszteri Elismerő Oklevelet is átvehette Fazekas Sándor földművelésügyi minisztertől. Az elnök ez utóbbi kitüntetést a vidéki szereplők hatékonyabb együttműködése érdekében, a Magyar Nemzeti Vidékhálózat átszervezésében végzett kiemelkedő munkájáért kapta. A kitüntetésekről, és még inkább az aktuális szövetségi és halas ügyekről beszélgettünk vele.

• Elnök úr, gratulálunk a kitüntetésekhez, amelyek mögött nyilvánvalóan kemény munka áll. Am miután Ön az egyik legnagyobb hazai tógazdaságot is igazgatja, ezért először beszéljünk a tavaszi munkákról. Milyen évkezdetre számíthat a halas szakma?

– Köszönöm a gratulációt! Ami a gazdasági helyzetet illeti, az elmúlt évvel szemben 2015 tavaszára meglehetősen jelentős mennyiségű étkezési hal maradt meg a tárolótavakban. A háromnyaras étkezési pontyból minden gazdaság jelentős készletekkel rendelkezik, ami egy korábbi értékesítési zavarra vezethető vissza. A legnagyobb gazdaságoknál ragadtak be a készletek, de a kisebb gazdaságokban is bőséges az étkezési halkínálat. Ennek elsősorban az az oka, hogy Horvátország is belépett a piacunkra, s a mi termelési árainknál olcsóbban kínálták a halat. A magyar kereskedők pedig jelentős mennyiséget hoztak be ebből a halból. Bezavart az is, hogy az olasz, a lengyel, és a román piacra sem tudtuk a megszokott mennyiséget kiszállítani. Ezzel párhuzamosan a hazai piacon egynyarasivadék-hiány lépett fel, a gazdaságok keresik ezt a terméket, de sajnos a jelentős kormorán-kártételek s az elmúlt év időjárása (túl sok csapadék, kevés plankton) miatt hiány van a piacon. Mindez persze az árakat is felfelé mozgatja, ugyanakkor abban sem vagyok biztos, hogy a kétnyaras tenyészhalból elegendő-e a mennyiség. Elképzelhető, hogy néhány gazdaság arra kényszerül, hogy a háromnyaras étkezési pontyot visszahelyezze. Ha eljön az igazi tavasz, és áprilisban, május-

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Németh István: a halászsati kézimunkaerő-igényes, ezért a tógazdaságok vidéken jelentős foglalkoztatókká váltak

ban felmelegszenek a vizek és addig nem sikerül értékesíteni a magas készletet, akkor az értékmentés miatt vissza kell ezt a korosztályt helyezni, ami köztudottan veszteségeket okozhat.

• A piaci helyzet tehát meglehetősen furcsa, hiszen amíg az étkezési halból túlkínálat van, addig az ivadékból és a tenyészhalból hiány. Mít tehet a szövetség?

– Azt gondolom, hogy nagyobb hangsúlyt kell helyezni a tagok közötti egyeztetésre, ami azt jelenti, hogy egyeztetnünk kellene abban, kit mit termeljen. Valamiféle együttműködésre, tervszerűsége kellene törekedni ágazati szinten, mert ezt a helyzetet könnyen

Tartalom

Hogyan módosul az új törvény? _____ 3

Jó kezekben a Duna felső szakasza _____ 4

Hajrá süllő, hajrá halfesztivál! _____ 6

IV. Nemzeti Halászbál _____ 7

Átfogó kutatás a halexportról _____ 8

kihasználják a horvát termelők, akik az étkezési hal árával beszorítottak bennünket.

• Ezek szerint most már a horvát, és nem a cseh ponty a konkurencia?

– Öszintén szólva, a csehek is nagyon olcsón adják az étkezési pontyot, ami ilyenkor, március közepén-végén eléggé szokatlan, hiszen Európában is magasabb árak voltak. Ehhez azonban hozzá tartozik, hogy az élő hal iránt csökkent a vásárlói kereslet, inkább a feldolgozott termékek után nőtt a kereslet. A fogyasztói igények átalakulnak, s a halat inkább szeletben, filében keresik. Ezért biztatók mindenkit arra, hogy vágópontokat, feldolgozókat hozzanak létre, hogy a helyi piacokat ne élő hallal bombázzuk, hanem feldolgozott termékekkel.

• Említette, hogy a szövetség tagjai között nagyobb egyeztetésre volna szükség a termelés területén annak érdekében, hogy ne legyen a jövőben az ideihez hasonló hiány. Miképpen valósítható meg ez az együttműködés?

– Természetesen csak önkéntes alapon. Példaként mondom, hogy az alföldi tógazdaságokban több ivadék állítható elő a jelenleginél, mert ezek a gazdaságok alkalmasabbak erre, mint a dunántúli völgyzárógátas gazdaságok. A szövetségnek tehát egyfajta koordináló szerepet kell felvállalnia a tekintetben, hogy a tagszervezeteknek „súgjunk”, mit termeljenek. Persze, szükség van a gazdaságok közötti kapcsolatfelvételre is, mert párbeszéd és egyeztetés nélkül nem megy az üzlet sem.

• Térjünk át a szövetség további feladataira...

– Két témát emelnék ki. Az egyik: túl vagyunk egy sikeres nemzeti halászbálon, amelyért köszönet illeti a Szegedfish Kft.-t, és a Víz-Hal-Ember Alapítványt, vagyis a szerve-

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

zöket. A szakma szép számban képviseltette magát, a hangulat kiváló volt. A másik téma: úgy tűnik, hogy a kormány foglalkozik azzal a szakmai kéréssel, amit a horgászok is támogatnak, hogy a horgászati célú halkihelyezés áfáját eltöröljék. Erről sajtóértesülések is napvilágot láttak. Nagy István, az FM parlamenti államtitkára azt nyilatkozta, hogy a tárca támogatja a törekvést. Ez a lépés több, mint háromszázezer horgász életét könnyítené meg, és 27 százalékkal hozza közelebb őket a halvásárláshoz. A legtöbb horgászegyesület nem tudja az áfát visszaigényelni, így ennyivel kevesebb halat tudnak a horgászvizekbe vásárolni, kihelyezni. A 0 százalékos áfával viszont a 27 százalékos áfát is halvásárlásra költhetnék, ami a haltermelőknek is pozitívumot jelentene, hiszen ennyivel több halat tudnánk a horgászvizekbe értékesíteni. Szövetségünk – a MASZ-szal közösen – több levelet, több akciót indított, szervezett az áfacsökkentés érdekében, így az érdekképviseleti munka sikerét is hozná, ha ezt a szakmai kérését a kormány elfogadná.

• **A kitüntetésével kapcsolatban kérdezem: mit takar a Magyar Nemzeti Vidékhatóság átszervezése?**

– A NAKVI elődje hozta létre ezt a hálózatot, még 2007-ben, amelynek működtetéséhez uniós pályázati lehetőségek is kötődtek. Lezárult a korábbi támogatási, pályázati időszak. A MAHAL is komoly munkát végzett ebben a ciklusban a vidéki szereplők együttműködésének javításában, s mint már az előbb is említettem, ezt az együttműködést kell a tógazdaságok között erősíteni a továbbiakban is. A halászat kézimunkaerőigényes munka, ezért a tógazdaságok vidéken jelentős foglalkoztatókká váltak. A magam példáját említeném: a Tógazda Zrt.-ben több mint hatvan embert foglalkoztatunk, mégpedig vidéken, kis falvakban folyik ez a tevékenység. A vidéki hálózat átszervezéséhez minden segítséget megadtunk, amely munka befejeződött, de újabb kihívások előtt áll ez a szervezet is. Mi továbbra is támogatjuk, segítjük a tevékenységüket, hiszen a vidék fejlesztése a tógazdaságoknak is érdeke. Nem véletlen, hogy több tógazdaságban fejlett a horgász- és az ökoturizmus. A Tógazda Zrt.-ben pedig vadászturizmus fejlesztésébe fogtunk, szálláshelyeket építettünk, éttermet üzemeltetünk, ezzel segítve a helyi foglalkoztatás növelését. Gondolom, a miniszteri kitüntetésben elismerték ezt a munkánkat. Csak csendben jegy-

zem meg: ha kitüntetést kap az ember, akkor azt is tudomásul kell vennie, hogy az idő telik. Jómagam lassan négy évtizede dolgozom a halas szakmában, 1978-ban kezdtem a TEHAG-ban a pályafutásomat, ahol a vízélettani laboratóriumban *Pénzes Bethlen* volt a főnököm.

• **Ha már az uniós ciklus lezárását említette, hadd hozzam szóba, hogy a halászkor nagyon várják a 2014-2020 időszakra szóló új magyar Halászati Operatív Program indítását.**

– Valóban késésben van a program indítása, de látni kell, hogy a folyamatot jelentősen lelassította, hogy a Miniszterelnökség Vidékfejlesztési Államtitkársága Budapestről Kecskemétre költözött. A költözés miatt humán erőforrás-problémák adódtak, nem véletlen, hogy a MAHAL és a MASZ is felajánlotta a szakmai segítségét az illetékeseknek. Az új program elkészítéséhez minden szakmai segítséget megadtunk, s ennek érdekében tárgyaltunk *Viskó József* helyettes államtitkárral, aki megköszönte a lehetőséget. Kétségtelen, hogy vannak már olyan uniós tagországok, ahol a halászati programokat elfogadták, de reményeim szerint ledolgozzuk a lépéshátrányunkat.

Hajtun György

Elköltöztünk!

Ez év március 15-étől a MAHAL új székhelye levelezési és számlázási címe: 1115 Budapest, Ballagi Mór u. 8. fsz./2.

A telefon- és faxeszámok, valamint az e-mail címek nem változnak!

Tel.: +36 (1) 355-7019 • fax: +36 (1) 214-2643 • e-mail: iroda@magyarhal.hu

HORGÁSZOK FIGYELEM!

2015-ben is kapható a BALATON-MAHAL horgász engedély

Változatlanul 40.000 Ft

Bővebb információ Schmidtne Vizi Hajnalnál
tel: +36 1 3557019 mobil: +36 30 3108978

 www.magyarhal.hu

SZÉCHENYI 2020

SAJTÓKÖZLEMÉNY

„AZ AKVAKULTÚRA ÁGAZAT KITÖRÉSI PONTJAINAK KOMPLEX, VERSENYKÉPESSÉGET SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSE” – ÚJ LEHETŐSÉG A HALÁSZATI SZÉKTOR SZÁMÁRA

2015/02/23

„Az akvakultúra ágazat kitörési pontjainak komplex, versenyképességet szolgáló fejlesztése” című, VKSZ_12-1-2013-0078 számú projekt a K+F Versenyképességi és Kiválósági Szerződés Program keretében, konzorciumi együttműködésben valósul meg. A projektmegvalósítás teljesülése érdekében a Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap a forrásából összesen 1,235 milliárd forint támogatást biztosított. A projekti eredményeképpen elért kutatás-fejlesztési eredmények lehetőséget teremtene az ágazat nemzetközi piacra lépésére és térhódítására.

Sikeresen zárta az ágazat meghatározó szereplőit tömörítő Aquafuture konzorcium nagyszabású kutatás-fejlesztési projektjének első munkaszakaszát. A konzorciumi tagok megkezdtek szakmai tevékenységeiket mind a takarmányozástechnológia fejlesztése, mind a halfeldolgozás területén, továbbá elindultak a különböző kórokozók elleni kutatások is.

A projekt fő feladatait azon vállalkozói igények generálták, melyek a hazai akvakultúra-technológia és -termelés versenyképességét hátráltatják, mely problémák megoldása komoly piaci előrelépést jelentene az ágazat egésze számára. A konzorcium azonosította azokat a kritikus pontokat, melyek javítása és fejlesztése kitörési lehetőséget biztosít az ágazat számára. Így a szakterületet teljes körűen, a termelési alaptól a feldolgozott termék piacra juttatásáig szükséges fejleszteni, ezáltal érhető el olyan jelentőségi hatás, mely ágazati szinten hazánkban és az EU-ban már mérhető eredményt generál.

A projekt a „farmtól az asztalig” koncepciót alapul véve a teljes termelési folyamat lefedésére törekszik, biztosítva a fogyasztók számára a minőségi, megfelelően ellenőrzött végtermékek elérhetőségét. A fejlesztés az ország számos pontján párhuzamosan, a tagok közti kooperáció útján valósul meg, lefedve az ágazat minden meghatározó területét. A projekt erősíti a résztvevők piaci pozícióját, diverzifikálja tevékenységüket kínálati és szolgáltatási palettájuk fejlődése révén.

További információ kérhető:

Szabó József projektvezető (ÖKO2000 Kft.)

Elérhetőség: +36 (24) 430-371; oko2000@kabel2.hu

Hogyan módosul az új törvény?

A MAHAL természetes vízi halgazdálkodási tagozatának február 18-ai ülésén a 3. napirendi pont a természetes vízi halgazdálkodás várható szabályozásáról szóló tájékoztató volt, melyet Udvari Zsolt főosztályvezető adott elő. A Földművelésügyi Minisztérium Horgászati és Halgazdálkodási Főosztályának vezetője beszámolt arról, hogy a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény módosítását éppen aznap tárgyalta a kormányülés (a szerk. megjegyzése: a kormány a Hhvtv. módosítására vonatkozó előterjesztést elfogadta, így a javaslat az országgyűlés előtt van).

Udvari Zsolt bemutatta a Hhvtv. módosításának okát és céljait. A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény (a továbbiakban: Hhvtv.) tartalmában, alapkoncepciójában jelentősen eltér a korábbi ágazati törvényben [a halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Hhvtv.)] foglaltaktól. A koncepcionális váltás elsősorban a halállomány megújulni képes természetes erőforrásként előtérbe helyezett értékében és védelmében, valamint rekreációs tevékenységként a horgászat előnyben részesítésében jelentkezett. A Hhvtv. meghatározó részei 2013. szeptember 1-jével léptek hatályba. A szükséges módosításokat elsősorban az azóta eltelt időszak gyakorlati tapasztalatai, másodlagosan az előterjesztő által képviselt új, a Hhvtv. eredeti alapkoncepciójának kiteljesítését célzó halgazdálkodási szakmai célkitűzések indokolják.

A Hhvtv.-ben használt egyes fogalmak definícióinak pontosítására van szükség. Mivel az eredetileg a haltermelési céllal kiépített és üzemeltetett halastavak egy részén is folyik horgással végzett rekreációs halfogási tevékenység, indokolt volt mind a halastó, mind a horgászat fogalmának kibővítése (halastavon is horgászatnak minősül e tevékenység, illetve a horgászat halastavon is értelmezhető tevékenység). Az értelmező rendelkezések között a halastó és a horgászat fogalom kibővítése a haltermelési célú, és így üzemeltetett halastavak egy részén horgással folytatott rekreációs halfogási tevékenység szabályozásának lehetőségét, illetve a törvény tárgyi hatályával való összhangot teremti meg.

Új szabály rögzíti, hogy ha egy halgazdálkodási vízterületet a haszonbérleti szerződés időbeli hatálya alatt különleges rendeltetésűvé nyilvánítanak, akkor a haszonbérleti szerződés nem szűnik meg azonnal, hanem a szerződés alapján gyakorolható jogok annak lejártáig vagy egyébként a szerződés megszüntetéséig gyakorolhatók. Csak ezután lép be a Hhvtv. 24. § a) pontja szerinti szabályozás, amelynek értelmében a különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterület vagyonekezelési szerződéssel hasznosítható. A már hasznosított és nyilvántartott halgazdálkodási vízterület gazdálkodójának érdekeit védi, hogy ilyen vízterület különleges rendeltetésűvé nyilvánítása esetén a haszonbérleti szerző-

dés nem szűnik meg azonnal, a halgazdálkodási jog továbbra is gyakorolható, csak a haszonbérleti szerződés lejártá vagy megszüntetése után érvényesül, hogy a különleges rendeltetésű nyilvántartott halgazdálkodási vízterület halgazdálkodási joga vagyonekezelési szerződéssel kerül egy költségvetési szervhez vagy 100 százalékos állami tulajdonban lévő gazdálkodó szervezethez. Ilyen esetben is megilleti kártérítés a korábbi hasznosítót (haszonbérliőt).

A természetes vízparton a horgász az úr

A Hhvtv. 40. § (2) bekezdéséből törölni kellett a fogási napló leadását, mint feltételt, hiszen egyrészt az első alkalommal állami horgászjegyet váltók esetében ez teljesíthetetlen, másrészt a gyakorlatban a fogási napló leadását elmulasztók is válhatnak emelt díjas állami horgászjegyet. Emellett a Hhvtv. egyik célkitűzését is jelentő horgászturizmus fejlesztése érdekében fontos, hogy a nem Magyarországon vizsgázott horgásszá váló személyek eredeti, külföldi vizsgaokmánnyal is igazolhassák állami horgászjegy váltására vonatkozó jogosultságukat. A fogyatékkal élők számára biztosított kedvezmények kiterjednek a látáskárosultak is (ingyenes állami horgászjegyek vagy gyengén látó személy részére).

A kiegészítéssel a Hhvtv. kimondja, hogy a halállományban és a környezetben kárt okozó halfogási módszerek alkalmazása nemcsak a halgazdálkodási vízterületeken,

hanem a haltermelési létesítmények (halastavak) területén is tilalmas. Ez összhangot teremt a Berni Egyezmény elvárásaival is, ami általánosságban kimondja a méreg, a váltóáram és a robbanóanyag használatának tilalmát halfogási célra.

Az új pont beépítésével lehetővé válik, hogy a miniszter az állatkerti, édesvízi akvárium, illetve kiállítási élőállat-bemutató céllal összefüggő halfogási célokra is megadhassa az egyenáramú halászeszköz használatára az engedélyt. Ezt az elmúlt évben felmerülő igények teszik indokolttá.

A halgazdálkodási jog jogosultjainak adatait is az Országos Halgazdálkodási Adattár tartalmába kell integrálni ahhoz, hogy egy komplex adatbázis segíthesse a hatékony hatósági működést. A kiegészítés szükséges ahhoz, hogy a halászati őr – majd a halgazdálkodási hatóság – érdemben eljárhasson a kifogott halat a fogási naplóba nem bejegyző személyekkel szemben. A gyakorlati tapasztalatok alapján a fogási napló vezetésének el-

mulasztása tipikus szabálysértés, és gyakran szándékos visszaélés, ezért e módosítás mindenképpen indokolt.

A miniszteri döntéssel felhasználható bevételek körének kibővítésével elsősorban a horgászturizmus és a horgász versenysport támogatása, a horgászat népszerűsítése, a halászati hagyományörzés és a halfogyasztás népszerűsítését célzó programok, vagy például a halászati szakkönyvek és lapok lesznek támogathatók. Így az állami horgászjegy, az állami halászejegy és a kapcsolódó fogási naplók díjából keletkező bevétel hatékonyan visszaforgatható az ágazatba.

Védett halfaj kifogása esetén a halvédelmi bírság kiszabása eltörlésre kerül, hiszen a védett természeti értékek esetén természetvédelmi bírság formájában szankcionálandó az ilyen halfajokat kifogó személy, ugyanakkor

(Folytatás a 4. oldalon)

(Folytatás a 3. oldalról)

nem szükséges a dupla büntetés. A nem fogható halfajok (kecsege, széles kárász, vágódurbincs) kifogásának szankcionálhatóságát ugyanakkor továbbra is a halgazdálkodási jogszabályi háttér hivatott biztosítani. A nem nyilvántartott halgazdálkodási vízterületekről őshonos halfajok egyedeként kifogni nem szabad, így ehhez a szankcionálási lehetőséget is biztosítani kell. A deklaráltan rekreációs horgászat interaktív mivolta alapfeltétel, ezért a teljesen magára hagyott készséggel végzett tevékenység horgászatként nem elfogadható, így ehhez is indokolt szankcionálási lehetőséget nevesíteni.

A módosítás egyes elemei a halászati őrzés hatékonyságát megalapozó szankcionálási lehetőséget biztosítják. A törvénybe épülnek be a halgazdálkodási és a halvédelmi bírság kiszabásához zsinórmértékül szolgáló mérlegelési szempontok, illetve a bírság mellőzésének lehetősége. A módosítás elkülöníti a halgazdálkodási hatóság által az ügy egyedi körülményeinek mérlegelése alapján általánosan alkalmazható, a bírság helyetti figyelmeztetés jogintézményét azoktól a konkrét esetektől, amikor a figyelmeztetés kötelező alkalmazásának van helye. Ez utóbbi esetben a jogsértés súlyosságával kapcsolatos mérlegelést nem a jogalkalmazó végzi el, hanem a Hhvtv. A halgazdálkodási és halvédelmi bírságokhoz kapcsolódó szankcióként szükséges a halfogásra jogosító állami okmányok kiváltásától való eltúltás mértékének kormányrendeleti szintű meghatározása, így az erre vonatkozó felhatalmazás szerepeltetése is.

A törvényjavaslat egyik bekezdése a korábbi, 1997-től hatályos Hhvt-t megelőzően magántulajdonba került és azóta is magántulajdonban lévő zárt, lefolyástalan tavak (ezek szinte mind mesterséges eredetű állóvizek) esetében a hal magántulajdonban állásának elismerését szolgálja. Egy másik bekezdés a miniszteri joggyakorlás halgazdálkodási hatósághoz delegálását szolgálja a korábbi, 1997-től hatályos Hhvt. alapján társult halászati jog formájában hasznosított vizek esetében, ahol az állam kisebbségi tulajdonos.

A törvényjavaslat a kereskedelmi célú halászati engedélyek kiadásának beszüntetésével a kereskedelmi célú természetes vízi halászat 2015 utáni megszüntetését célozza a törvény szellemiségével, alapkoncepciójával összhangban, és a természetes vízi halállományok túlhasznosítása elleni védelem érdekében. A módosító javaslat ugyanakkor nem érinti az ökológiai célú halászati engedélyes tevékenységet, valamint az állami halászejegyes rekreációs halászati tevékenységet sem. A miniszternek a halgazdálkodási vízterületre létrejött haszonbérleti szerződés hatályának egy évvel történő meghosszabbítására irányuló jogköre biztosítja a halgazdálkodás folyamatosságát, ugyanakkor annak időbeli limitálása kellő garancia az ismételt haszonbérbe adás elhúzóddása ellen.

H. Gy.

Jó kezekben a Duna felső szakasza

A Győri „Előre” HTSZ évtizedek óta halászati joggal rendelkezik a Duna magyarországi felső szakaszán. Ebből adódóan a halászati szövetkezet nagy hangsúlyt fektet a rá bízott Duna-szakasz természeti, halászati, halökonomiai őrzésére, védelmére, fejlesztésére. Ugyancsak meghatározó szempont a tevékenységükben, hogy magas szinten szolgálják ki a horgászok igényeit, s ennek következtében az itt horgászók többsége eredményesen hódolhat szabadidős tevékenységének. Szilágyi Gábor, a HTSZ ügyvezetője a cég horgászati ágának a tevékenységéről tájékoztatót.

• **Ügyvezető úr, mekkora területen gyakorolják a halászati jogot?**

– A horgászok kiszolgálása elsődleges szempont a cég tevékenységében. Jelenleg 3850 hektár természetes vízfelületen gazdálkodunk, amely a Duna első hazai szakaszát foglalja magába. Az országhatártól a komáromi vasúti hídig terjed a „birtokhatár”, amelyhez szinte valamennyi vízparti befolyó is hozzá tartozik. Így a szigetközi árendszert, a Mosoni-Duna-ág, a Rába alsó szakasza, a Rábca, a Marcal, a Hansági-főcsatorna, valamint az apróbb erek, patakok. Jómagam 2005 óta vezetem a céget, s az első feladatok közé soroltam, hogy a természetes vizen minél hamarabb olyan viszonyokat teremtsünk, ami azt mutatja mindenkinek számára, hogy a cégnek nagyon fontos a horgászokkal való jó kapcsolat ápolása, az ő helyzetük javítása. Úgy a telepítésekkel, mint a halórzéssel, a halállomány megvédését szolgáljuk, és igyekszünk elérni, hogy a rablógazdákat minél gyorsabban eltüntessük a vizeinkről, így megfelelő szórakozási lehetőség maradjon a horgászok számára. S nem csak nekik, hanem azoknak a rekreációs, sportcélú halászosoknak is, akik csak kedvtelésből mennek ki a vízre, és szigorúan csupán egy 3x3 méteres emelőhálóval használhatnak. Ők is csak saját fogyasztásra foghatják a halat.

• **Milyen változásokat hozott a gazdálkodásban az új törvény?**

– Szigorú gazdálkodási változásokat hoztak a törvényben, de hozzátenném, hogy nekünk csupán egy-két módosítást kellett végrehajtaniunk, mert már sokkal korábban léptünk ezen a téren. Beleérttem ebbe a halászos ellenőrzését, a fogási nyilvántartást, a halászati tevékenységünk szigorú kontrollját.

• **Mennyire változott meg a gazdálkodásuk a szigorúbb tevékenységgel?**

– A halászati tevékenységünket nem kellett megváltoztatnunk, mert igazából az élet is magával hozta, hogy a halászos kereskedelmi tevékenysége szinte megszűnt.

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

A horgászok kiszolgálása az elsődleges szempont a cég tevékenységében

Ezt adminisztratív úton is be tudjuk bizonyítani, hiszen már évek óta pontos kimutatásunk van a halászosok fogásairól, s az egész tevékenységükről. Ez a hatóságok által is áttekinthető nyilvántartást azt támasztja alá, hogy az öt halászosunk – akik csak kedvtelésből, szakmai indíttatásból mennek ki a vízre – nem okoznak kárt és nem rabolják le a vizet. Nekem kezdetektől az volt a meggyőződésem, hogy a halászosok tevékenységét transzparenssé kell tenni, hogy mindenki lássa, akikkel együtt használjuk a vizet, hogy olyan szabályokat hozunk, amivel megnyugtató, fenntartható módon tudjuk kezelni a ránk bízott vízterületet.

• **Mennyi halat helyeznek ki évente?**

– A kihelyezési ütemterven változtatunk. Az utóbbi öt éves tervben vállaltuk, hogy négyezer kecsegét is kihelyezünk évente, mert érzékeljük, hogy a mi területünkön a korábbi ivóhelyek eltűntek, így nem találtunk megfelelő kecsegeállományokat. Jelenleg 110 mázsa kétnyaras pontyot helyezünk ki évente, de itt is módosítottunk az időponton, mégpedig azért, hogy megvédjük a rablóktól a frissen telepített halat. Ezt a halat mi termeljük meg, és csak a májusi pontyfogási tilalom első napjaiban helyezük ki a vizeinkbe, így a

hal néhány hét alatt megtalálja a helyét. Ragadozó halakból háromfelét telepítünk nagyobb mennyiségben: csukát (110 ezer előnevelt egyed), és stüllöt (ugyancsak 110 ezer előnevelt egyed), míg a nyári időszakban 40 ezer előnevelt szürke harcsát helyezünk ki. Szerencsések vagyunk abból a szempontból, hogy minden halfaj megtalálja a maga életterét, ahol jól érzi magát. Mondhatom, hogy szép állományok alakultak ki az elmúlt évtizedben, így az egész terület jól kezelhető egyben. A kecsge kihelyezésnek minden évben adunk egy kis ünnepélyes keretet, s ha lehet, még a gyerekeknek is biztosítjuk, hogy közelebbről is lássanak őshonos halat, amely a horgász és a halász számára sem fogható.

• A kecsge kihelyezés – ha jól értem – már a természetvédelem része...

– Mondhatjuk ezt is. Azért hoztunk létre egy alapítványt – A Duna Halaiért Alapítványról van szó – hogy a Duna teljes hosszán gazdálkodó cégekkel közösen védjük, gyarapítsuk a Duna őshonos halállományát, s ennek érdekében azonos munkát végzünk a szakaszokon. Ebbe beletartozik a halórzés, az ívó- és vermelőhelyek védelme, a környezet tisztán tartása, a vízminőség ellenőrzése, és még sorolhatnám. Olyan megoldásokat keresünk, hogy a természetvédelem, a vízügy szakemberei is bekapcsolódjanak ebbe a munkába, és olyan anyagokat készíthessünk, olyan pályázatokat vegyünk részt, amelyek a folyó állapotának további javulását segítik elő.

• Beszéljünk a halórzésről. Kik azok a rapsicok?

– Én úgy fogalmaznék, hogy rapsic az, aki a szabályoktól eltérő módon veszi ki a halat a vízből. Ez lehet horgász, halász, vagy bárki. Természetesen magánemberekről beszélünk, s bízom benne, hogy a mi hivatásos halászaink nem tartoznak közéjük. De elmondhatom ezt a horgászok nagy többségéről is, akik tisztességesen teszik a dolgukat. A természetes vizeken mindig is sokan voltak a törvényszegők, nálunk különösen a Szigetközben lopják a halat, mert sajnos van piaca a feketén főtt és eladott halnak is. A halóreim – négy hivatásos halór, kettő megbízásos alapon dolgozik a cégnél – szigetközi emberek, nagyon jól ismerik a területet, és ügyesen gyűjtik be az információkat is. Sokszor hetekig, hónapokig dolgoznak egy-egy csapat felderítésén, s amikor eljön az ideje, akkor a rendőrséggel közösen lépünk fel ellenük. Tavaly több, mint kétszáz ügyet göngyöltettek fel a kollégáim, ezért megkapták a Miniszeri Elismerő Oklevelet. A kitüntetés nagy megtiszteltetés volt a számunkra. Igyekszünk nem csak a saját területünket védeni, hanem a környezetünkben lévő kisebb horgász egyesületeknek is segítünk, mivel ők nehezen, illetve egyáltalán nem tudnak ilyen apparátust fenntartani. A társadalmi halórzést a horgásztársadalom feladatának tekintem – ebben az egyesületekkel is megállapodtunk – mivel ők tudják a társadalmi kont-

rollt biztosítani. Mi elsősorban a nagybani elkövetőkre koncentráltunk, s ma már érzeljünk az eredményeket is.

• Milyen költségekről van szó?

– Ami a költségeinket illeti: a természetes vízi telepítésre 14-15 millió forintot költünk, a halórzésre csaknem 20 millió forintot költöttünk az elmúlt években. Mivel a létszámot növelni kellett, ezért az idén még nagyobb ráfordításra van szükség. E két költségelem a horgászengedélyekből származó bevétel nyolcvan százalékát teszi ki. Ez is jelzi, hogy a természetes vizeinken nem rablógazdálkodás folyik, hanem a befolyt javakat a visszaforgatjuk. A természetes vizekből tavaly egymillió forint bevételünk származott, s elsősorban fehér halat vettünk ki a vízből (keszeget, busát, márnát). Ez arra elég, hogy a környezetünkben a nem horgászó embereket is ellássuk keszeggel, sült halnak való alapanyaggal.

• Ha jól tudom, saját horgászegyesületet is működtetnek.

– Amikor idekerültem, meglepődve tapasztaltam, hogy nagyon sok az olyan horgászok száma, akik nem váltottak a mi vízreinkre engedélyt. Ők azt mondták, hogy az egyesületekben, amelyek zárt vizeken horgásztatnak, nagy költségeket szabnak ki a horgászengedélyekért. De ők nem akarnak zárt vízben horgászni, mivel csak a természetes vizeket kedvelik. Ekkor jött a gondolat, hogy próbáljunk meg olyan fel-

a legtöbbjük tőlünk veszi a telepítendő halat. Ami halgazdálkodási oldalról megtehető, azt mi igyekszünk megtenni.

• És mi a helyzet az önkormányzatokkal, a vízi rendszettel, más hatósági szervezetekkel?

– Minden hatósággal jó kapcsolatot ápolunk. A vízi rendszettel van a legszorosabb kapcsolatunk, sok ellenőrzést együtt végeznek a kollégáinkkal. Mi is beszereztünk egy motorcsónakot, így anyagi oldalról is tudjuk az ő munkájukat támogatni. A megyei és városi kapitánysággal évek óta megállapodásaink vannak, így az ellenőrzésekben, s az elfogásokban is segítenek. Például tavaly ősz folyamán a kormányhivatal földművelésügyi igazgatójával együtt szinte az összes rendőrkapitányságot végigjártuk, egyeztetjük a problémákat. A kormányhivatallal általában is jó a kapcsolatunk, s azt érzem, hogy mindenben támogatják, segítik a munkánkat, s nem utolsó sorban elismerik a tevékenységünket.

• Mondana számadatokat is? Hány egyesület, horgász faggatja a 3850 hektárt? Mennyi a horgászfogás?

– A megyében sok kis egyesület működik, zömük zárt vízben gazdálkodik. Összességében 12 ezer regisztrált horgász van a megyében, s közülük 4-5 ezer a mi vízünkön is horgászik. A fogási naplók tanúsága szerint évente 180-220 mázsa halat fognak ki. A természetes vízi árbevételünk

Kecsgetelepítés a Dunába

tételeket biztosítani ezeknek a horgászoknak, ahol a legolcsóbban jutnak hozzá a hobbiuk gyakorlásához. Létrejött az egyesületünk, amelyet beléptettünk a MOHOSZ-ba, így a tagjainknak csak évi kétezer forintot kell fizetniük az egyesületi tagságért. Jelenleg több mint félezer tagunk van, akik – szerintem – elégedettek a szolgáltatásunk színvonalával. Egyébként szoros az együttműködés az egyesület és a cég között, közösen jelenünk meg a rendezvényeken. Ugyanezt elmondhatom a megyei horgászszövetségről is, velük is jó kapcsolatot ápolunk. A többi horgászegyesülettel szintén szoros az együttműködés,

nem tűnik soknak, mivel az árbevételünk öt százalékát teszi ki, de az értékét jelentősen növeli az a munka, amit a környezetünkért, a Duna halaiért teszünk. Cégünknek presztízskérdés is a horgásztevékenység, hiszen igyekszünk olyan körülményeket teremteni, amelyek között mind a természet, mind a horgász jól érzi magát. Óvatosan kell bánni a környezettel, hiszen a természetes víznek korlátozott a haleyrtartó képessége. Itt nagyon könnyen felboríthatjuk az egyensúlyt, ezért fontos a halász jelenléte, aki jól ismeri a folyót, s annak természetét.

– H. Gy. –

Hajrá süllő, hajrá halfesztivál!

Területét és kiállítói számát tekintve Európa legnagyobb halas rendezvényévé vált a III. Budapesti Halfesztivál, amelynek idén a városligeti Vajdahunyadvár adott otthont. Az eseményen több mint százféle haléttel, különleges halfajtákkal, érdekes halászati eszközökkel, főzőversennyel, gyermekprogrammal és könnyűzenei koncertekkel találkozhattak a látogatók. A szervezők idén is küldetésüknek tekintették a hazai halfogyasztás ösztönzését és a halkultúra szerepének erősítését a magyar gasztronómiában. A fesztivál hala – a tavalyi kárász után – a süllő volt, ezért ez a faj kiemelt helyen szerepelt a bőséges kínálatban.

A már hagyományosnak számító eseményen a hazai konyha művészei ismét bemutatták, hogy a nemzetközi halételeket „magyar módra” is el lehet készíteni. A balatoni finomságok mellett az érdeklődők sokféle recepttel ismerkedhettek meg – legyen az egy angol fish&chips, japán sushi, pad thai térsza, orosz kaviár, francia hallesves, vagy olasz branzin –, amit megkívánt a halkedvelő látogató, azt biztos, hogy meg is találta. Érdekesnek bizonyult a Zöld Szféra Kft. terméklistája, akik tokhaltenyésztéssel és értékesítéssel foglalkoznak. Ez a halfaj arról nevezetes, hogy a beluga után a legértékesebb kaviárja van, de roppant ízletes a hal húsa is. A fesztiválon kóstolható volt belőle tejszínes-édeskómményes tokhal terrine, a tokhal raguval töltött cannelloni, és a tárkonyos tokhalragu leves is.

Ahány ház, annyi halászlé, mondhatnánk... De egy dologban biztosak lehetünk, a halászlé két fővárosa Baja és Szeged. Szinte lehetetlen eldönteni, hogy melyik a jobb. A halászlé elkészítésének 800-nál is több formája ismert. A halfőző mesterek szerint Isten azért teremtett öt ujjat a kezünkre, hogy meg tudjuk mutatni, hogy a jó halászléhez öt alapanyag szükséges: a jó hal, a jó hagyma, a jó paprika, a víz és a só. A magyar vizekben 74 halfaj van, amelyekből 28 faj védett. Mégis, ha arról van szó, mit ismerünk, akkor a tükörpontyt és a harcsát szoktuk felsorolni, pedig a süllőtől a compón át az amurig, vagy akár a keszegig rengeteg jóféle halat ehetünk.

Szomorú tény, hogy Európában még mindig nálunk az egyik legkisebb a halfogyasztás mértéke, pedig a halhús egészségre gyakorolt pozitív hatása közismert. A jó hír viszont, hogy az érdeklődés egyre nő iránta. Ennek bizonyítéka pedig, hogy úgy az első, mint a második évben kicsinek bizonyult a szervezők által kibérelt terület, s idén is megtelt a fesztivál helyszíne.

Szathmári László, a MAHAL igazgatója fontosnak tartja az eseményt, hiszen a dömping jellegű karácsonyi halfogyasztás mellett egy szezonon kívüli rendezvénnyel

A győztes csapat, a Baja Marketing Kft.

találkozhatunk, amit már harmadik alkalommal tartanak – 2013-ban az Erzsébet téren, tavaly a Múzeum kertet kinőve – a Vajdahunyadvárban. A halasok mindig partnerek ebben a munkában, így a rendezvényen a látogatók megérthették, hogy nem csak karácsonykor lehet hozzájutni a halhoz, hanem az év bármely szakában helye van az asztalon.

Miközben hazai halászati szakembereink világhírűek, halfogyasztásunk a 2008-as válság óta a 4 kilóról visszaesett 3,62 kilóra.

– Az unióban másként számolják a halfogyasztást, mint nálunk – igyekezett árnyalni a képet az igazgató –, mivel ott a feldolgozott terméket is visszavetítik az élőhalra. Egy kiló filét tőlünk nyugatabbra 1,4 kilónak értékelnek. Emiatt is van, hogy az európai fogyasztás 22 kiló feletti (amiben Portugália a maga több mint 70 kilójával viszi a prímet). Európai mércével számolva mi 5,1 kilót – ha az import tengeri halat is visszaszámoljuk élősúlyra – fogyasztunk.

Várhatóan rövid időn belül mi is áttérünk erre a fényesebb képet mutató statisztikai módszerre. Más lenne a halfogyasztás mérőszáma, ha minden horgász kitöltené a fogási naplót, ha nem vinnének el egyetlen kiló halat sem, s ha minden tétel áfás számlával értékesülne. Óvatos becslések szerint 5000-6000 tonna hal nem jelenik meg a legális halpiacon s a statisztikákban – hangsúlyozta a szakember.

Arra a kérdésre, hogy szükségünk van-e az importra vagy elegendő a hazai termelés, az igazgató elmondta, a belföldi termelésből kielégíthető az itthoni igény, és mellette komoly exportot is bonyolítunk. Ha nőne a halfogyasztásunk, akkor vissza is tudnánk fogni a kiszállításokat. Az árualapok biztosítottak jó minőségű tógazdasági hallal. Jelenleg még a természetes vízi halászat is hozzájárul az igények kielégítéséhez mintegy 1500 tonnával.

A ponty egyeduralmát kezdi megtörni az afrikai harcsa, ami már 14 százalékát – ezzel megelőzve a busát – teszi ki az étkezési halkínálatnak. Nő a lesőharcsa fogyasztása is, pedig magasabb árkategóriájú hal, s megjelentek olyan érdekességek, mint a tokfélék: tenyésztett forrásból a kecsge mellett – amely ma már nem fogható – a szibériai vagy a lénai tok. Ugyanakkor a ponty tartja még 67-70 százalékával a piacvezető szerepét.

A ragadozók esetében az ár meghatározó, de alkalmanként a pontynál is gondot okozhat. – A kereskedelmi csatornák hozzáadott áráról kell beszélni, mert a termelői ár egy évtizede változatlan – tisztázta a kérdést Szathmári László.

Miközben az afrikai harcsa, a pisztráng, a tokfélék, a süllő tenyésztése szigorúan leírt technológia alapján zajlik, a halastavakban a technológiát mindig az adott viszonyokhoz – talajviszonyokhoz, vízminőséghez – kell igazítani. Egészen más egy Somogy megyei völgyzárógátas tónak a technológiája, ahol nem lehet bármikor vizet cserélni – mivel csak az esővízre, illetve a kishozamú vízfolyásokra támaszkodhatnak –, mint egy alföldi tógazdaság esetében, ahol pénzért ugyan, de bármikor friss Tisza-vízhez juthatnak.

Az Uraltól az Elbáig a múlt században létrejöttek a nagyobb pontyos tógazdaságok, ahol ez a faj vált dominánssá. Jó a magyar ponty húsminősége, aminek okát elsősorban a táplálkozásában, a víz minőségében kell keresnünk. – Ha algás a víz, akkor iszap ízű lesz, amit a kékalga mérgeanyaga okoz. A hal élvezeti értéke nem ország-, hanem élőhely- és technológiáfüggő – hangsúlyozta a szakember, hogy hazánkban megtanultunk halat termelni.

Bár a rendezvényen is megjelentek az újdonságok, ám a kínálat gerincét még

mindig a paprikás lisztben sült halak, a halészle és a rántott hal adta. Ez ugyan a gasztronómia fesztiválja, de a MAHAL teljes mellszélességgel kiáll mellette – hangsúlyozta a szakember. A szakmai szervezet több standon receptfüzeteket helyezett el azért, hogy lássák az emberek, nem csak a hagyományos elkészítési módok léteznek.

Szilágyi Gábor, a Győri „Előre” Halászati Termelő Szövetkezet elnöke új terméküket, a szigetközi harcsagolyót mutatta, de mellette más finom halételrel is dicsekedhetett, mint például a füstölt hal pástétommal vagy a szigetközi halészlével. A szakember pozitív változásnak tekinti, ahogyan az utóbbi időben az emberek hozzáállnak a fesztiválokhoz: érdeklődnek az új dolgok iránt, megkóstolják őket, véleményt mondanak az új halételekről, s a kiállítók pedig tanulnak belőle. – Nagyon alacsony ma a halfogyasztás hazánkban, ezért minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy ezen javítsunk, népszerűsítsük a termékeinket – mondta a szövetkezet első embere. Fontos, hogy ne csak a szálka jusson eszünkbe a halról, hiszen ma már nagyon sok szálkamentes termék is van. Pontyfilét forgalmaznak, amit speciális géppel beirdalnak úgy, hogy a bőr tartja össze a filét. Az apróra vágott szálka a sütés, főzés során az észrevétlenségig puhul.

A haltermelés attól, hogy természet-közel, még sokba kerül, hiszen vizet igényel, területet foglal. A magyar akvakultúra világszínvonalú, sok kiemelkedő tudású szakember járta be a világot, sok szabadalom született kis hazánkban, s ezeket ma világszerte hasznosítják. A magyar haltermelők, úgy tűnik, ragaszkodnak a tógazdasági – extenzív – termeléshez, ettől finomabbak a halaink, hiszen több természetes táplálékot fogyasztanak. Nem csak itthon, hanem exportpiacainkon is nagy kedveltségnek örvendenek. Ma még mindig húzófaj a ponty, de sokat erősödött a busa és az amur pozíciója, amelyek mellett a szürkeharcsa, a süllő, a csuka bővítik a választékot. Az intenzív rendszerekben helyet talált magának az afrikai harcsa is, ami csak nevében afrikai.

A halászati szövetkezet saját tógazdasági egységgel rendelkezik, emellett az ország egész területéről vásárolnak pontyot. Évente ezer tonna halat dolgoznak fel, s mellette élőállat-értékesítést is folytatnak. Saját nevelésű az afrikai harcsa, a tokfélék – kecsege, szibériai és vágótok –, és most fejlesztik a süllő tenyésztési technológiáját.

Az utóbbi években megnőtt a kereslet az afrikai harcsa iránt, hiszen szálkamentes, jóízű és még az ára is elfogadható.

– Sokat teszünk azért, hogy igyekezzünk

minél több szálkamentes terméket piacra vinni – fogalmazta meg a szakember, hozzátéve, hogy emellett a hal frissessége a fő szempont. Minden halat élve tárolnak, amihez biztosítani tudják a 14-29 fokos vizet, amiben jól érzi magát a pisztráng – amely a leghidegebb vizet igényli – csakúgy, mint a melegkedvelő afrikai harcsa. Megrendeléskor még a medencékben üsznek a halak, s frissen dolgozzák fel azokat.

A szakember véleménye szerint a fesztivál nem csak azért fontos, mert megnyújtja a szezont, de felhívja a figyelmet a halételek sokszínűségére is. Nem csak egészséges ételmiszerről van szó, de egy friss halból nagyon gyorsan – 15-20 perc alatt – készíthető lehet varázsolni. A szövetkezet olyan kész halászlevet kínál, amely néhány percen belül asztalra tehető. Ráadásul adalékmentes – ponty, pirospaprika, só, víz, hagyma –, amit gyorsfűtéssel tesznek eltarthatóvá. Az elmúlt időszakban népszerűvé vált ez a termék.

Győrben több, mint két évtizede működik az „Előre” Halászati Termelő Szövetkezet márkaboltja, de ma már Mosonmagyaróváron is elérhető a termékek, s most igyekeznek a fővárosiakat is „bebetenni”. Emellett szinte az összes nagy áruházláncot a forgalmazóik között tudhatják.

viniczai

IV. Nemzeti Halászbál

A rangos eseménynek idén a Szegedi Fehértói Halászcserda és Panzió adott otthont. A szervezők, a Szegedfish Kft. és a Víz-Hal-Ember Közhasznú Alapítvány kiváló munkát végeztek. A helyszín kiválasztása is szerencsés volt, hiszen a bálozók nagy része a helyszínen foglalhatott szállást. A szervezőkhöz 135 regisztráció érkezett. A gyülekezés során a szakma képviselői és a meghívott vendégek pezsgőzés közben válhattak néhány szót. Pontosan 7 órakor *Várad László*, a MASZ, majd *Németh István*, a MAHAL elnöke köszöntötte a résztvevőket. Mondandójukban az üdvözlés mellett röviden és tömören szót ejtettek az ágazat aktuális kérdéseiről is.

A vacsora változatos menüsora minden igényt kielégített. A főételek sorát a nemzeti értéktárban is helyet foglaló szegedi halészle kezdte. Ezután a különféle halételek mellett vad- és vegetáriánus fogások is gazdagították a választékot. A jobb étvágyú bálozók sem panaszkodhattak, hiszen az ételek kínálata folyamatosan igazodott az igényekhez. A kiszolgálás kiemelkedő színvonala teljessé tette a vacsora kellemes hangulatát. A vendégek két órán át élvezhették a kiváló ételeket és italokat. A borlap választéka harmonikusan illeszkedett a menüsorhoz.

FOTÓ: SZATHMÁRI LÁSZLÓ

Zsúfolásig megtelt a bálterem

Vacsora után a Szegedi Nemzeti Színház művészeinek műsora következett, melyben népszerű opera-, musical- és operettlágerekkel szórakoztatták a bál közönségét. A Zsombócs zenekar igényes, a vendégek ízléséhez alkalmazkodó zenét játszott, így a táncparkett folyamatosan tele volt, még az 50-60-as évekből járó kollégák is megmutatták rockizótudományukat.

Ejfélkor a bálakon szokásos tombola-

sorsolás következett. Minden bálozó egy jegyet kapott, így a nyerési esélyek azonosak voltak. Sok értékes felajánlott nyermény talált gazdára. A sorsolást követően a két szövetség elnöke bejelentette, hogy az V. Nemzeti Halászbál Pécsen, a VI. pedig Szarvason lesz megtartva.

A bálozók zöme hajnali két óráig szórakozott, és igazán kellemes élményekkel tért nyugovóra.

Sz. L.

Átfogó kutatás a halexportról

A Halászati Operatív Program Irányító Hatósága még 2014-ben kiemelt feladatokkal bízta meg az Agrárgazdasági Kutató Intézetet, amelynek eredményei folyamatosan készültek, illetve készülnek el. Az AKI által elvégzett, „A Halászati Operatív Program kiértékeléséhez és az új Magyar Halgazdálkodási Operatív Program elindításához szükséges statisztikai adatok és elemzések” című TS feladatok között szerepelt egy összetett elemzőfeladat is. Az intézet dolgozói a halászati és akvakultúra termékek külkereskedelmi forgalmának elemzését 10 évre visszamenőleg készítették el. Ez a feladat is, a többihez hasonlóan, egy munkacsoportban készült el, amelynek eredményeként több éves statisztikai külkereskedelmi adatokat feldolgozó munkaanyag született.

Az egy évtizedet átfogó elemzést nemcsak íróasztal mellett végezték, és a számok, statisztikák értékelésével dolgoztak, hanem elemtek mélyinterjút készíteni a halak, haltermékek külkereskedelmével foglalkozó 5 legmeghatározóbb hazai vállalkozáshoz is. A tőlük begyűjtött információkat, tapasztalatokat feldolgozták, összesítették, elemezték, majd az ebből készült anyag „A halászati és akvakultúra-termékek külkereskedelmi forgalmának alakulása a világpiacon és Magyarországon 2003 és 2013 között” címet kapta. A kutatás során külön fejezetben foglalkoztak a halászati és akvakultúra-termékek külkereskedelmi forgalmának alakulásával Magyarországon 2003 és 2013 között. A magyar adatok elemzése során a halak és halászati termékek 2003 és 2013 közötti jellemzőit és változásait mutatták be.

A halászati és akvakultúra-termékek forgalmának aránya az utóbbi években nem érte el az 1 százalékot a teljes mezőgazdasági és élelmiszeripari külkereskedelmi forgalom értékében. A halexportunk részaránya különösen alacsony volt a vizsgált időszakban, a legmagasabb értéke 0,3 százalékot ért el 2003-ban. Az import részesezése magasabb, de enyhén csökkenő tendenciát mutat,

a 2003. évi 2,3 százalékról 2013-ra 1,5 százalékra mérséklődött. A csökkenő arányok azt mutatják, hogy a halak és halászati termékek külkereskedelme értékben kevésbé bővült, mint az agrár- külkereskedelem összességében.

A halászati és akvakultúra-termékek forgalma 2003 és 2013 között két és félszeresére növekedett. Az exportérték 2003-ban 1,9 milliárd forint volt, és ezt az értéket hosszú ideig nem sikerült meghaladni. A vizsgált időszakban a kivitel értéke 2008-ban érte el a mélypontot, mindössze 1 milliárd forint volt, de 2009-ben emelkedő pályára állt. 2011-ben az előző évi érték kétszeresére nőtt és 2011-2013-ban már 4-5 milliárd forint körül alakult. Az importérték 2003 és 2013 között évről évre emelkedett, 2009 kivételével, de ekkor is csak 2 százalékkal maradt el az előző évitől.

Halászati és akvakultúra-termékekből nettó importőrök vagyunk, mind a mennyiséget, mind az értéket tekintve. A passzívum nagyságát az import határozza meg, hiszen az importérték többszöröse az exportnak. Az import legkevesebb négyszerese az exportnak, de két olyan év is volt, amikor a behozatalunk értéke több, mint tízszerese volt

az exportnak. A passzívum 2013-ban meghaladta a 15 milliárd forintot, amely csaknem két és félszerese a 2003. évi szintnek.

Az élő hal termékcsoporton belül az exportárbevételünk egyik fontos forrása az élő ponty külföldi értékesítése. Az exportadatok vizsgálva kiderül, hogy 2003-ban viszonylag magasnak számított a 780 tonna kivitel, hiszen az előző évben ennek a mennyiségnek kb. fele ment exportra.

Pontykivitelben a 2003-es szintet csak 2010-ben sikerült újra elérni, majd a későbbiekben növelni. Az export volumene 2013-ban már megközelítette az 1400 tonnát. Ahogyan a kivitt mennyiség, úgy az export értéke is 2013-ban volt a legmagasabb, 755 millió forint. A pontyexport átlagára az általunk vizsgált időszakban 480 Ft/kg és 650 Ft/kg között hullámzott, 2009 óta enyhén csökkenő tendenciát mutat. Tekintve, hogy a pontyimport töredéke az exportnak, a ponty külkereskedelme minden évben aktívumot eredményezett.

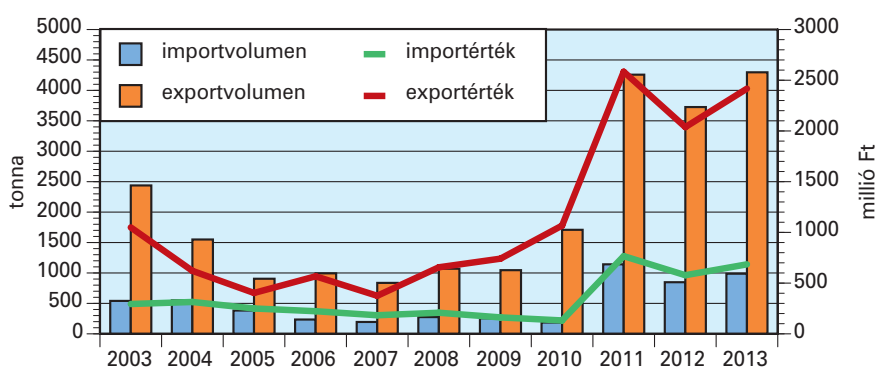
A friss vagy hűtött hal részesedése a halászati és akvakultúra-termékek importjából 3-6 százalék körül alakult, az exportban az utóbbi három évben egyre jelentősebb az aránya, 2013-ban 13 százalék volt. Exportunk – az előző évek nagyon alacsony szintje után – 2011-ben 650 tonnára ugrott, majd 2012-ben csak 227 tonna volt, de 2013-ban az előző évi mennyiség több mint kétszeresére emelkedett és meghaladta az 500 tonnát. A fagyasztott hal aránya a halászati és akvakultúra-termékek importjából 7-9 százalék közötti volt, az exportban alig 1-2 százalékos. A fagyasztott hal behozott mennyisége 2003-tól 2011-ig 2500-3000 tonna volt évente, az utóbbi két évben (2012 és 2013) 1700 tonnára mérséklődött. A halfilé a vizsgált időszak minden évében a hal- és haltermékimportunk negyedét tette ki. Az exportban 2006-tól vált jelentősebbé. Az utóbbi két évben a kivitt mennyiség megközelítette a 800-900 tonnát, és az exportárbevétel negyedét adta.

A halkonzerv termékcsoportba tartozó termékek behozatala a hal és haltermékek importértékének 45-50 százalékát fedte az vizsgált időszakban. Az exportra vonatkozó adatokat néhány évben nem publikálta a KSH. A külkereskedelmi adatok alapján, a halkonzervek a haltermékkivitel 4-8 százalékát adták 2007-től.

Összességében tehát elmondható, hogy a halászati és akvakultúra-termékekből nettó importőrök vagyunk, a behozatalunk többszöröse a kivitelnek. A külkereskedelmi forgalom, ezen belül az import emelkedése jelzi, hogy növekszik a hal és haltermékek iránti az igény. Tekintettel a jelenlegi igen alacsony fogyasztásra, az import további bővülésére számíthatunk.

h-n

Az élő ponty külkereskedelmének alakulása Magyarországon (2003-2013)

Forrás: KSH adatok alapján, AKI szerkesztés